

III. SPRAWOZDANIA I INFORMACJE

WŁADZA ŚWIECKA I DUCHOWNA W PRZEKAZIE IKONOGRAFICZNOPRAWNYM

XI Międzynarodowa Konferencja Ikonograficznoprawna

Poznań, 4-6 czerwca 2009 r.

W dniach od 4 do 6 czerwca 2009 r. w Poznaniu odbyła się XI Międzynarodowa Konferencja Ikonograficznoprawna „Władza świecka i duchowna w przekazie ikonograficznoprawnym”. Organizatorem była Katedra Prawa Rzymskiego i Historii Prawa Sądowego na Wydziale Prawa i Administracji UAM, a kierownictwo naukowe i organizacyjne sprawował jej pracownik, dr Andrzej Gulczyński. Patronat nad konferencją objęli: ks. arcybiskup Stanisław Gądecki, Metropolita Poznański, Hanna Suchocka (Ambasador RP przy Stolicy Apostolskiej) oraz Ryszard Grobelny (Prezydent Miasta Poznania). W konferencji wzięli udział badacze z Austrii, Czech, Danii, Hiszpanii, Litwy, Japonii, Niemiec, Polski, Republiki Południowej Afryki, Słowacji, Słowenii i Szwajcarii.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał 4 czerwca w Sali Lubrańskiego Collegium Minus UAM dziekan Wydziału Prawa i Administracji, prof. dr hab. Tomasz Sokołowski, a wykład inauguracyjny wygłosiła prof. dr hab. Hanna Kóčka-Krenz, dziekan wydziału Historycznego UAM. Jego tematem była rola wczesnośredniowiecznego Poznania jako centrum władzy świeckiej i duchownej.

Właściwe obrady rozpoczęły się 5 czerwca w Sali Lubrańskiego Collegium Minus. Zainicjował je prof. dr Wilhelm Brauner z Wiednia wykładem na temat świętych, będących patronami państwa i austriackich krajów związkowych. Następnie prof. dr Theodor Bhler z Zurychu omówił problematykę ilustracji w karolińskiej Biblii z Moutier-Grandval, przedstawiających nadanie i ogłoszenie dziesięciorga przykazań. Dr Andreas Deutsch z Heidelbergu zajął się kwestią przedstawienia władzy ziemskiej i boskiej na ilustracjach w słynnym dziele Ulricha Tenglera „Laienspiegel”, pochodzącego z 1509 r. Z kolei prof. dr Hans Schlosser z Augsburga omówił kwestię satyrycznego przedstawiania wizerunków przeciwników religijnych (od hańbiącego ukazywania Lutra i Melanchtona, po współczesne drwiny z papieża czy Mahometa) oraz reakcji społecznej i prawnej na takie czyny. Tematem wykładu wygłoszonego przez prof. dr. Wolfganga Sellerta z Getyni była relacja władzy świeckiej i duchownej, przedstawionej na miedziorycie z XVII r., w kontekście procesu przed wiedeńską radą nadworną (*Reichshofrat*).

Prof. dr Markus Steppan (Graz) zajął się z kolei sposobami wyobrażania wspólnoty i gminy, natomiast prof. dr Jiro Rei Yashiki z Tokio przedstawił symbolikę cesarską w Kraju Kwitnącej Wiśni jako przykład zjednoczenia władzy duchownej i świeckiej w modernizacji Japonii.

Relacje między władzą a Kościołem w odniesieniu do średniowiecznej Danii zaprezentował prof. dr Ditlev Tamm z Kopenhagi. Referat dr. Pawła Stróżyka z Poznania dotyczył mitr książęcych używanych jako symbole przez arcybiskupów gnieźnieńskich. Było to zarazem wprowadzenie do zwiedzania katedry prymasów Polski, co umożliwiono uczestnikom konferencji w godzinach popołudniowych.

Ostatniego dnia konferencji (6 czerwca) wykłady odbywały się w poznańskim Muzeum Archidiecezjalnym, mającym swą siedzibę w dawnej Akademii, założonej przez biskupa Jana Lubrańskiego. Konferencję otworzyła dr Petra Skejpková z Pragi, omawiając sposoby ukazywania władzy w okresie czeskiej monarchii stanowej. Następnie prof. dr Thomas Olechowski z Wiednia zajął się ikonograficznoprawnymi wątkami związanymi z patentem tolerancyjnym cesarza Józefa II. Prof. dr István Szászdi León-Borja (Valladolid) przeanalizował z kolei ryciny z XVI-XVIII w., pokazujące przemiany ideologicznych podstaw monarchii hiszpańskiej. Doc. dr Tomáš Krejčík z Ostravy omówił symbole władzy i prawa na czeskich i morawskich pieczęciach z okresu średniowiecza oraz początku epoki nowożytnej, a dr Gitana Zujienė z Wilna – miecze katowskie, będące symbolicznym połączeniem władzy świeckiej i boskiej.

Kolejne referaty referatów dotyczyły ikonograficznych problemów wyobrażenia insygniów władzy oraz tego, co na insygniach przedstawiano. Dr Annelies Amberger z Monachium mówiła o koronie i pierścieniu grobowym cesarza Henryka IV, a dr Jacek Wiewiorowski z Poznania o insygniach wikariuszy diecezji w cesarstwie rzymskim, będących reprezentantami boskiego imperatora. Dr Herbert Schempf (Kronthal) przedstawił sposoby wyobrażenia władzy kościelnej w zakresie przywołania przed sąd osób zmarłych. Uczestnicy konferencji mogli porównać jego ustalenia z polskimi przekazami, w tym obrazem przedstawiającym św. Stanisława w poznańskiej katedrze. Gospodarz konferencji, dr Andrzej Gulczyński, zaprezentował koegzystencję władzy świeckiej w przestrzeni sakralnej i sakralnej w przestrzeni świeckiej.

Uczestnicy konferencji mieli możliwość zwiedzenia dawnego zamku cesarskiego oraz obejrzenia znajdującej się tam wystawy „Uniwersytet na Zamku” – zorganizowanej z okazji 90. rocznicy powstania Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Gmach ten to nie tylko nośnik bogatej symboliki władzy, lecz także siedziba Wydziału Prawno-Ekonomicznego w okresie międzywojennym.

Z okazji Konferencji w Muzeum Archidiecezjalnym w Poznaniu przygotowano specjalną wystawę insygniów Prezydenta Poznania (Złoty łańcuch) i Metropolity Poznańskiego (tzw. Pastorał Poznański). Ekspozycja była dostępna dla zwiedzających w dniach 8-26 czerwca.

Maciej Kowalczyk

UROCZYSTOŚĆ JUBILEUSZU 55-LECIA PRACY NAUKOWEJ I DYDAKTYCZNEJ PROF. DR. HAB. WŁODZIMIERZA PIOTROWSKIEGO

Poznań, 30 września 2009 r.

„Naukowiec i uczony to nie to samo. Naukowcem jest każda osoba prowadząca badania według przyjętej metodologii, mniej czy bardziej udanie. Uczonych jest niewielu, to naukowcy o uznanym i cenionym dorobku, będący wzorem dla innych jako ludzie żyjący nauką” – słowa dr. hab. Michała Skąpskiego, pochodzące z Księgi Jubileuszowej wydanej z okazji 55-lecia pracy naukowej i dydaktycznej profesora Włodzimierza Piotrowskiego, idealnie pasują do osoby Jubilata.

Uroczystość wręczenia Profesorowi Włodzimierzowi Piotrowskiemu Księgi Jubileuszowej odbyła się pod koniec minionego roku akademickiego w Auli Lubrańskiego Collegium Minus Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Uczestniczyło w niej liczne grono gości, a wśród nich: przedstawiciele nauki z wielu polskich uniwersytetów, sędziowie (Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego, Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu, sądów powszechnych), przedstawiciele samorządów prawnych, seminarzyści Jubilata. List gratulacyjny nadesłał kurator Katedry Prawa Pracy i Polityki Społecznej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, prof. dr hab. Bronisław Ziemiński.

Profesora Włodzimierza Piotrowskiego oraz przybyłych gości powitał dziekan Wydziału Prawa i Administracji UAM, prof. dr hab. Tomasz Sokołowski, który poprowadził uroczystość.

Życie i pracę dydaktyczno-organizacyjną Jubilata przedstawił prof. dr hab. Zdzisław Niedbała. Profesor Włodzimierz Piotrowski urodził się 25 sierpnia 1931 r. w Kowalewie Pomorskim. W latach 1949-1954 studiował prawo na Wydziale Prawa i Administracji UAM. Tytuł magistra uzyskał na podstawie pracy *Wyłączenie jako instrument gospodarki planowej*, napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Mariana Zimmermana. Po ukończeniu studiów podjął pracę w Katedrze Prawa Administracyjnego – Zakładzie Prawa Pracy UAM, a od 1955 r. zaczął wykonywać zawód radcy prawnego. W latach 1962-1964 odbył aplikację adwokacką. Na podstawie rozprawy doktorskiej, dotyczącej ochrony trwałości stosunku pracy i roszczeń pracownika pozbawionego miejsca pracy, przygotowanej pod opieką naukową prof. dr hab. Wiktora Jaśkiewicza, uzyskał w 1964 r. stopień doktora oraz objął stanowisko adiunkta, a w 1969 r. stanowisko docenta. Kolejny etap drogi naukowej

Profesora Włodzimierza Piotrowskiego wyznacza 1977 r., kiedy to na podstawie oceny dorobku naukowego oraz pracy habilitacyjnej *Stosunek pracy. Zagadnienia prawne nawiązania, zmiany, ustania i treści* uzyskał stopień doktora habilitowanego. W 1988 r. na mocy uchwały Rady Państwa otrzymał nominację na profesora nadzwyczajnego, a w 2001 r. objął stanowisko profesora zwyczajnego.

Przedstawiając przebieg pracy dydaktyczno-organizacyjnej Jubilata, prof. dr hab. Z. Niedbała zaznaczył, że przez wszystkie lata pracy na Uczelni Profesor Włodzimierz Piotrowski był bardzo aktywny i zaangażowany w życie Wydziału i Uniwersytetu, co wiązało się z pełnieniem wielu funkcji, m.in. kierownika Katedry Prawa Pracy (1982-2001) przekształconej z Jego inicjatywy w Katedrę Prawa Pracy i Prawa Socjalnego, rzecznika prasowego Rektora UAM (1985-1988) oraz przewodniczącego Komisji Prawnej Senatu UAM (1998-1999). Zwrócił uwagę na uczestnictwo Jubilata w przygotowawczych pracach legislacyjnych: współautorstwo projektu ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, ustawy o ochronie należności pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy oraz ustawy o komornikach sądowych. Wspomniał również, że Profesor W. Piotrowski pełnił zaszczytne funkcje w organach państwowych – był m.in. członkiem Komisji do Spraw Reformy Prawa Pracy (1981-1999) oraz Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów (1987-1992).

Profesor Z. Niedbała podkreślił zaangażowanie Jubilata w pracę dydaktyczną; zawsze ten sam wysoki poziom zajęć, poświęcanie dużej ilości czasu swoim uczniom, zachęcanie ich do rozwoju naukowego oraz stwarzanie możliwości napisania pod Jego kierunkiem rozprawy doktorskiej w trybie eksternistycznym. Zebrani usłyszeli, że Profesor W. Piotrowski jako promotor brał udział w przygotowaniu ok. 480 prac magisterskich oraz uczestniczył w przewodach doktorskich (w sześciu jako promotor, w piętnastu jako recenzent), habilitacyjnych (6) i w dziewięciu postępowaniach o nadanie tytułu profesora bądź o powołanie na stanowisko profesora zwyczajnego. Do osiągnięć organizacyjnych Profesora W. Piotrowskiego należy również powołanie w 1981 r. Podyplomowego Studium Prawa Pracy.

Zasługi naukowe i organizacyjno-dydaktyczne Jubilata stały się podstawą do przyznania Mu wielu nagród, m.in. nagrody Głównego Inspektora Pracy za działalność na rzecz ochrony pracy (1992), nagrody Rektora UAM za działalność naukową (1990) i organizacyjną (1988 i 1989) oraz odznaczeń: Złotego Krzyża Zasługi (1970), Krzyża Kawalerskiego Odrodzenia Polski (1976) i Krzyża Oficerskiego Odrodzenia Polski (1985).

Działalność naukową Profesora Włodzimierza Piotrowskiego przybliżył dr hab. Michał Skąpski. Wyliczył, że dorobek Jubilata obejmuje: 14 publikacji zwartych, w tym 5 monografii, 56 artykułów i studiów naukowych w polskich oraz obcojęzycznych czasopismach naukowych, 12 recenzji prac naukowych autorów polskich i z niemieckiego obszaru językowego, a także 11 głos do orzeczeń Sądu Najwyższego, łącznie 93 pozycje. Wspomniał o członkostwie Jubilata w Sekcji Polskiej Stowarzyszenia Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego, w Niemieckim Stowarzyszeniu Prawa Socjalnego, w Instytucie Zachodnim w Poznaniu oraz udziale w zakładaniu, a później członkostwie w Polskim Stowarzyszeniu Ubezpieczenia Społecznego. Omawiając podejmowane przez Profesora W. Piotrowskiego zagadnienia naukowe, dr hab. Michał Skąpski zwrócił uwagę, że Jubilat nie ogranicza swojej aktywności do wąskiego pola podstawowych naukowych zainteresowań, lecz prezentuje szeroką refleksję prawnopoznawczą ponad formalnymi podziałami na gałęzie prawa i dziedziny nauki, a Jego twórczość koncentruje się na trzech obszarach badawczych: prawie pracy, prawie socjalnym oraz polityce społecznej. Podkreślił, że Jubilat wniósł znaczący wkład w rozwój instytucji polskiego prawa pracy poprzez analizę teoretyczną, angażowanie się w praktykę tworzenia i stosowania prawa oraz wprowadzenie na polski grunt pojęć: prawo socjalne i ustrój pracy.

Po wygłoszeniu obu laudacji nadszedł moment wręczenia Jubilatowi przygotowanej dla Niego Księgi Jubileuszowej *Problemy zatrudnienia we współczesnym ustroju pracy*. Tytuł Księgi, która powstała pod redakcją prof. dr hab. Zdzisława Niedbały i dr hab. Michała Skąpskiego, odzwierciedla aktualne zainteresowania Jubilata związane z problematyką przyczyn, przebiegu i skutków przemian gospodarczych w kontekście globalizacji oraz ich wpływem na kształtowanie się ustroju pracy. Księga obejmuje 22 publikacje z zakresu prawa pracy i prawa socjalnego (ich autorami są prawnicy z wielu krajowych ośrodków naukowych). Znajduje się w niej wykaz dorobku naukowego Jubilata, a także zarys Jego dotychczasowej działalności naukowej, dydaktycznej, organizacyjnej oraz wspomnienia dr. hab. Michała Skąpskiego, ucznia Profesora Włodzimierza Piotrowskiego.

W dalszej części uroczystości wygłoszone zostały przemówienia okolicznościowe. Pierwszy zabrał głos Prorektor UAM, prof. dr hab. Krzysztof Krasowski. W imieniu władz rektorskich UAM złożył Jubilatowi gratulacje i najlepsze życzenia. Skierował pod Jego adresem wyrazy uznania wobec

znaczących osiągnięć w aktywności naukowej, dydaktycznej i działalności organizacyjnej oraz podziękował za wieloletnią pracę na rzecz Uniwersytetu. Rektor z sentymentem opowiadał o wykładach z prawa pracy prowadzonych przez Jubilata, na które z chęcią uczęszczał jako student. Życzył Profesorowi W. Piotrowskiemu dalszych lat pracy w zdrowiu i radości. Obecny na uroczystości płk dypl. pilot Kazimierz Grzybowski, kolega Profesora Włodzimierza Piotrowskiego z liceum, opowiedział o swojej znajomości z Jubilatą i wyraził uznanie wobec Jego sukcesów, a także życzył Mu zdrowia oraz pomyślności. Głos zabrała również córka Profesora Włodzimierza Piotrowskiego, dr Danuta Mikołajewska, zwracając się do Jubilata z prośbą, aby przy swoim gorliwym zaangażowaniu w pracę naukową, dydaktyczną i organizacyjną pamiętał o rodzinie, która Go kocha i potrzebuje.

Szczególną częścią uroczystości było wystąpienie Jubilata. Profesor Włodzimierz Piotrowski przemówienie zaczął od podziękowania redaktorom Księgi Jubileuszowej, autorom zamieszczonych w niej opracowań oraz wszystkim, którzy przyczynili się do zorganizowania uroczystości Jego Jubileuszu. Wspominał lata szkolne w Liceum Ogólnokształcącym w Wąbrzeźnie, studia i początki kariery naukowej, a także swoich nauczycieli, kolegów z Liceum, Wydziału, Uniwersytetu i z innych ośrodków akademickich. Wyraził zadowolenie z dokonań kolegów z Katedry Prawa Pracy i Prawa Socjalnego; z ukazania się podręcznika do prawa pracy oraz monografii poruszających ważne dla społeczeństwa problemy prawne. Podzielił się również refleksją, że w ostatnich latach brakuje w Katedrze żywej wymiany myśli naukowej, która owocowałaby organizacją seminariów, konferencji, a także wykładów z udziałem zagranicznych profesorów.

Po zakończeniu części oficjalnej, goście składali Jubilatowi gratulacje, życzenia i kwiaty. Następnie uczestnicy spotkania, przy poczęstunku oraz lampce wina, kontynuowali wymianę wspomnień i prowadzili rozmowy w kameralnych grupach.

Marcin Czechowski